

Det finns ingen anledning att fälla ens en enstaka tår över att en diktator fallit. Det finns nämligen så mycket annat att gråta över eller i vart fall begrunda som aktualiseras av Muammar Gadaffis död.

Mycket tyder på att Gadaffi lynchades efter att ha gripits levande. De som tog hans liv använde samma metoder som Gadaffi.

Men avrättningen av Gadaffi hade välsignats av högre makter.

Dagen innan framkallade USA:s utrikesminister visuella minnen från affischer med rubriken "Wanted" från westernfilmer som For a Few Dollars More med Clint Eastwood. Hilary Clinton förklarade vid ett besök i Libyen att hon ville se Gadaffi "captured or killed". Han skulle fångas död eller levande.

Det kan synas hårddraget och vara ett retoriskt tjuvknep att dra paralleller till prisjägarna i den laglösa western där sheriffen förde en ojämn kamp mot både mobben och skurkarna. Men dessvärre är den troliga lynchningen av Gadaffi och förnedringen av honom som död inte enda exemplet på hur grundläggande rättsregler har ersatts av en pragmatisk syn på hur ordningen i världen ska upprätthållas.

I september dödas al-Qaidaledaren Anwar al-Awlaki. En raket från ett amerikanskt förarlöst flygplan hade funnit sitt mål i Yemen. Det visade sig senare att det inte var någon slump eller misstag utan en noga planerad likvidering. Anwar al-Awlaki ansågs ha inspirerat till flera terroråd och president Obamas regering utfärdade därför en order om att han skulle dödas.

Sedan dödsstraffet återinfördes i USA 1976 har drygt 1 100 personer avrättats. Även om det har förekommit grova och orepurerbara misstag föregås avrättningarna av en rättslig prövning för att leva upp till den amerikanska konstitutionen.

Likvideringen av al-Awlaki innebar att USA:s verkställande makt, regering, även iklädde sig den dömande maktens, domstolarnas, mantel. Genom att döma och utan rättlig prövning döda en av sina egna medborgare utan. Även al-Awlakis son och flera andra av hans släktingar har dödat i drönarattacker.

Det är sorgligt och illavarslande att en demokrati sätter sig över de grundprinciper som dess eget samhällssystemet vilar på. Avrättningen av Anwar al-Awlaki är inte första gången USA agerar på ett annat lands territorium. I maj tidigare i år kunde president Obama och hans stab i livesändning se hur amerikanska soldater på regeringens order sköt ihjäl Osama Bin Ladin. Inte heller i det fallet finns någon anledning att låta ögat fuktas av något annat skäl än för sättet det skedde.

Det finns också anledning att fälla en tår över hur USA och NATO överskridit det mandat som världs-sheriffen, FN, utfärdat. Resolution 1973 gav NATO rätt att upprätthålla flygförbudszonen över Libyen och på andra sätt skydda civilbefolkningen i synnerhet i Basra från systematiska och grova övergrepp från Gadaffi.

Men mandatet sträckte sig inte till att avsätta Gadaffi. Det är svårt att se hur angreppet på den konvoj med 75-talet fordon där Gadaffi fanns och som uppenbarligen var på flykt från striderna i Sirte har stöd i FN-resolutionen. Anfallet mot konvojen blev ett av de över 9 600 flyganfall NATO utfört i Libyen sedan i mars i år.

Visst ska diktatorer avsättas och terrorister gripas. De bör fängslas och ställas inför den internationella domstolen i Haag. Deras dåd ska belysas och de ska ges en chans att försvara sig. Schematiska avrättningar bortom de regler som kännetecknar en rättsstat leder bara till dess försvagning. Visst låt oss glädjas ihop med det libyska folket men samtidigt förmå att känna oro över upplösningen av grundläggande rättsprinciper.

Nils Funcke